

[Uitzending 388: 1 Koningen 3:6 t/m 4:34]

In 1Kon.3 staat Salomo's wijsheid centraal. In de eerste verzen van 1Kon.3 lezen we dat Salomo zich verzwagert met de koning van Egypte door met zijn dochter te trouwen. Een huwelijk met een dochter van een politiek leider duidde in het oude Midden-Oosten vaak op een bondgenootschap. Salomo brengt haar naar de stadsburcht van David, waar ze blijft wonen zolang de tempel, het paleis en de muur rond Jeruzalem nog niet voltooid zijn. Omdat er nog geen huis gebouwd is voor de HERE, offert het volk nog steeds op locale cultusplaatsen.

Salomo heeft de HERE lief en leeft zoals zijn vader hem heeft opgedragen. Hij blijft echter op de cultusplaatsen offeren. Dat gebeurt ook in Gibeon, de voornaamste offerplaats, waar hij heel veel offers op het altaar heeft gebracht. Gibeon wordt niet de belangrijkste offerplaats genoemd omdat dit de hoogst gelegen plaats is in de regio, maar omdat de tabernakel in Gibeon staat (1Kron.16). Dat is niet de tent die David in Jeruzalem voor de ark heeft ingericht. David had de tabernakel en het koperen altaar in Gibeon laten staan (2Kron.1). Gibeon is een Levietenstad in Benjamin, 10 km ten noordwesten van Jeruzalem.

De uitdrukking *'en offerde daarop duizend offers'* duidt aan dat het vermoedelijk niet gaat om een eenmalig massaal offer omdat het Hebreeuwse woord voor 'offerde' een steeds terugkerende handeling suggereert. In Gibeon verschijnt de HERE aan Salomo in een droom. Hij nodigt Salomo uit te vragen wat hij wil, de HERE zal zijn wens inwilligen. 1 Koningen 3 vers 6 t/m 8:

Salomo antwoordde: U was buitengewoon goed voor mijn vader David, omdat hij eerlijk en oprecht was, U trouw bleef en uw geboden gehoorzaamde. En U bent nog steeds goed door hem een zoon te geven die zijn plaats op de troon kon innemen.

O HERE, mijn God, nu hebt U mij koning gemaakt als opvolger van mijn vader David, maar ik voel mij als een klein kind dat niet goed weet wat te doen. Ik sta hier te midden van uw eigen uitverkoren volk, dat zo groot is dat er haast te veel mensen zijn om te kunnen tellen!

Salomo erkent dat de HERE hem in plaats van zijn vader koning heeft gemaakt. Maar hij is jong en onervaren. En nu staat hij tussen dit onmetelijke volk dat de HERE verkozen heeft. Salomo weet dat er een zeer scherp onderscheidingsvermogen nodig is om Israël goed te kunnen besturen. Dit is zijn voornaamste wens.

1 Koningen 3 vers 9:

Geef mij een verstandig hart, zodat ik Uw volk goed kan regeren en ik onderscheid kan maken tussen goed en kwaad. Want wie zou zonder die wijsheid zo'n groot volk kunnen regeren?

Salomo vraagt om wijsheid aan de HERE. Maar naar welke wijsheid vraagt hij? Hij vroeg om politieke wijsheid, bekwaamheid om een goede koning te zijn. Hij wil weten hoe hij het beste kan regeren over Israël en grote nationale beslissingen kan nemen. In de Bijbelboeken Spreuken en Prediker, die Salomo schreef, vinden we wijsheid die aan een mens leiding geeft in het leven. Het Bijbelboek Spreuken kan jongemensen helpen als ze op eigen benen komen te staan.

1 Koningen 3 vers 10 t/m 12:

De HERE was erg tevreden met deze vraag om wijsheid. Daarom zei Hij: Omdat u hebt gevraagd om wijsheid bij het regeren van Mijn volk en niet om een lang leven of rijkdom voor uzelf of om het verslaan van uw vijanden, zal Ik u geven waarom u vroeg. Ik zal u wijzer maken dan ooit iemand voor u is geweest of na u zal zijn!

Salomo's wens vindt goedkeuring bij de HERE. Hij heeft niet aan zijn eigen belang gedacht en een lang leven gevraagd, of veel rijkdom of de dood van zijn vijanden. Het is in het belang van Israël dat hij wijsheid en onderscheidingsvermogen vraagt. De HERE gaat Salomo belonen: hij zal wijzer worden dan welke koning ook die voor hem geleefd heeft en ook na hem zal niemand ooit zo wijs worden als hij.

1 Koningen 3 vers 13 en 14:

En Ik zal u ook dingen geven waarom u niet vroeg: rijkdom en aanzien. Niemand ter wereld zal tijdens uw leven zo rijk en beroemd zijn als u.

En als u Mij trouw blijft en mijn wetten en geboden gehoorzaamt, net zoals uw vader David deed, zal Ik u ook een lang leven geven.

Bovendien zal Salomo krijgen wat bij hem **niet op de eerste plaats kwam**: rijkdom en eer, meer dan welke koning ook. Zelfs een lang leven is voor hem weggelegd, als hij zich houdt aan de inzettingen en geboden en in de voetsporen van zijn vader David treedt.

Een lang leven is altijd een belofte geweest die met gehoorzaamheid aan het woord van de HERE is verbonden.

1 Koningen 3 vers 15:

Toen werd Salomo wakker en besepte dat de HERE tot hem had gesproken in een droom. Hij keerde terug naar Jeruzalem en ging het heiligdom binnen. En toen hij voor de ark stond, bracht hij brandoffers en vredeoffers. Daarna liet hij een feestelijke offermaaltijd klaarmaken voor al zijn dienaren. Als Salomo ontwaakt uit zijn droom, bezegelt hij de verbondsrelatie met de HERE door naar Jeruzalem terug te gaan en brand- en vredeoffers te brengen bij de ark van het verbond. Hij houdt ook een feestmaal voor al zijn dienaren.

De offers wijzen naar de Here Jezus Christus. Het brandoffer zegt wie Hij is **en** het vredeoffer spreekt van het feit dat Jezus vrede maakt door Zijn bloed, dat Hij aan het kruis heeft vergoten. Door Wie Hij is, is Hij in staat om de relatie met God te herstellen en een mens in de juiste betrekking te brengen met de HERE. Zijn vergoten bloed, is Zijn leven dat Hij voor ons heeft geofferd. Zijn bloed reinigt van alle zonden en maakt het voor een mens mogelijk om de schuld van al zijn zonden te verzoenen en weg te wissen.

1 Koningen 3 vers 16

Korte tijd later kwamen twee prostituees bij de koning om hem een meningsverschil voor te leggen.

De wijsheid van Salomo wordt getest als twee prostituees hem vragen om een rechterlijke uitspraak in een meningsverschil dat zij hebben. In de verzen 16 t/m 28 lezen we het verslag van de rechtszaak.

Een van de vrouwen neemt beleefd het woord. Haar relaas is triest en moeilijk, zij en de tweede vrouw wonen in één huis. Zijzelf bracht een kind ter wereld en de tweede vrouw drie dagen later ook. Er waren geen klanten bij hen in huis, niemand dan zij alleen. Maar het kind van de tweede vrouw overleed.

Het was 's nachts gestikt doordat de vrouw er per ongeluk op was gaan liggen. Dezelfde nacht stond ze op en ruilde haar dode kind met het levende kind van de eerste vrouw. Toen de eerste vrouw 's morgens haar zoon wilde voeden, bleek deze overleden te zijn.

Maar toen ze goed keek, herkende zij haar eigen kind niet. Dan reageert de tweede vrouw en roept: het is net omgekeerd. En zo gaat, in het bijzijn van de koning, het geruzie nog een tijdje door. Ze zijn geen van beiden in staat deze cirkel van woord en weerwoord te doorbreken. Het feit dat ze zich tot de koning wenden, betekent dat hij de enige uitweg is. In Deutr.17 staat dat een zaak die te moeilijk is voor een gewone rechter, voor een opperrechter kan worden gebracht. Mogelijk komen de beide vrouwen bij Salomo omdat hij behalve koning, ook rechter in Jeruzalem is. Het is ook mogelijk, dat de aanklaagster beseft hoe eenvoudig een gewone rechter haar zaak zou afhandelen in haar nadeel en daarom liever naar de koning gaat.

1 Koningen 3 vers 23 t/m 27:

Toen nam koning Salomo het woord en zei: laten we de feiten eens op een rijtje zetten: U zegt allebei dat het levende kind van u is en ieder van u zegt dat het dode kind aan de ander toebehoort. Goed, breng mij een zwaard. Er werd hem een zwaard gebracht. Hij zei: Snijd het levende kind in tweeën en geef iedere vrouw een helft. De vrouw die werkelijk de moeder van het levende kind was en die veel van haar kind hield, schreeuwde echter: Nee, heer! Geef haar het kind dan maar, dood het niet! Maar de ander vrouw zei: Nee, het zal niet van jou en niet van mij zijn, verdeel het maar tussen ons beiden. En de Koning zei: Dood de baby niet. Geef hem aan de vrouw die hem in leven wil laten, want zij is de echte moeder.

De vrouwen mogen gelijk zijn in het uitspreken van hun eis, ze zijn elkaars tegengestelde als moeder. Zoals Salomo ongetwijfeld hoopte, brengt de dreiging van het zwaard precies dit onderscheid naar voren, het moeilijke onderscheid tussen echt en vals. Nu dat helder is, kan hij een uniek oordeel vellen, het kind mag terug naar zijn eigen moeder. De verloren zaak is een gewonnen zaak geworden.

Getuigen zijn een belangrijk middel om de waarheid te vinden, maar geen doel op zich. Gebrek aan getuigen mag geen vrijspraak garanderen. Wat Salomo gedaan heeft, is de relatie tussen moeder en kind beschermen. De enige manier om de vrijspraak van de valse moeder te vermijden, is dat zij ter plekke wordt ontmaskerd. Dat kan wanneer beide partijen moeten kiezen tussen de eigen eis of het leven van het kind en een ware moeder zal dan haar eis laten varen. Met de dood geconfronteerd, geeft de liefde van de moeder de doorslag.

Door dit succes groeit in Israël het ontzag voor de koning die recht kan spreken met Gods wijsheid.

1 Koningen 3 vers 28:

Het nieuws over deze beslissing van de koning verspreidde zich al snel door het hele land en iedereen sprak met ontzag over de grote wijsheid die God hem had gegeven om recht te kunnen spreken.

Deze geschiedenis illustreert hoe de HERE Salomo's gebed om wijsheid beantwoordt, met een wijsheid die meer is dan slimheid. Gods wijsheid kan harten doorzien door op het gepaste moment de gevoelige snaar te raken.

Het is de wijsheid waarom de koning bad en die hij ook ontving **en** al het andere werd hem bovendien gegeven. Dat komt overeen met het onderwijs van de Here Jezus Christus, die leerde om eerst en vooral Gods koninkrijk en Zijn gerechtigheid te zoeken, waarna al het andere bovendien gegeven zal worden (Matth.6:33). 1 Koningen 4 vers 1 t/m 6: **Koning Salomo regeerde dus over heel Israël. Hier volgt een lijst van de mannen die onder zijn leiding het land Israël bestuurden: Azarja, de zoon van Sadok, was hogepriester.**

Elichoref en Achia, zonen van Sisa, waren secretarissen; Josafat de zoon van Achilud, was kanselier; Benaja, de zoon van Jojada, was opperbevelhebber van het leger; Sadok en Abjatar, waren priesters; Azarja, de zoon van Natan, was belast met het toezicht op de ambtenaren; Zabud, de zoon van Natan, was priester en een goede vriend van de koning; Achisar had de leiding over de hofhouding; Adoniram, de zoon van Abda, stond aan het hoofd van de belastingen.

1 Kon.4 overziet het regeerapparaat van koning Salomo. Als koning van Israël heeft hij een ambtenarij en een staatsindeling die duidelijke parallellen vertonen met buitenlandse staatsstructuren. Salomo's staatsmodel past goed in zijn tijd. Gelijkenissen met het Egyptische staatsmodel kunnen worden verklaard door Salomo's verzwagering met de farao, wiens regeringsstelsel teruggaat op eeuwenoude dynastieën.

1 Koningen 4 vers 7:

Er waren ook nog twaalf ambtenaren aan Salomo's hof verbonden die ervoor moesten zorgen dat het volk voedsel leverde voor de hofhouding. Ieder van hen regelde die voedselleveringen voor een bepaalde maand van het jaar.

Salomo hervormt grondig de staatkundige indeling van Israël. Het koninkrijk wordt verdeeld in twaalf districten die elk een maand lang inkomsten moeten leveren aan het hof. Zo moet heel Israël Salomo's bestuursapparaat ondersteunen. Hier is vooral te denken aan ambtenaren, die elk weer groepen dienaren vertegenwoordigen die als medewerker van het hof de eigen familie rijkelijk moeten kunnen onderhouden. Mogelijk verklaart dit de enorme hoeveelheid voedsel die dagelijks geleverd werd voor Salomo's hofhouding.

Door het gezag in Jeruzalem te concentreren beperkt Salomo de autonomie van de stammen zelf. De indeling in stamgebieden is afkomstig uit de tijd van de inname (Joz.14 t/m 19). De nieuwe districten doorbreken de stamstructuur van Efraïm en Manasse, maar andere stammen blijven bijeen.

De nieuwe indeling in districten gaat uit van administratieve eenheden, die deels terugvallen op oude Kanaänitische gebiedsgrenzen, deels op de bestaande stamgebieden.

Voor zover we kunnen nagaan, komen de districthoofden uit families die David gunstig gezind waren. In de verzen 8 t/m 19 wordt een lijst gegeven met de namen van de districthoofden. De districthoofden hebben op hun beurt een administratief ambtenaar boven zich.

1 Koningen 4 vers 20 en 21:

Israël en Juda vormden in deze periode een rijke en dichtbevolkte staat, waar tevredenheid heerste. Koning Salomo regeerde over het hele gebied tussen de Eufraat en het land van de Filistijnen en in de zuidelijke richting tot aan de Egyptische grens. De overwonnen volken in die gebieden betaalden Salomo belasting en bleven hem zijn hele leven dienen.

Het was een tijd van grote voorspoed en vrede. De oorlogen waren voorbij. Er was overvloed voor iedereen. Het is een voorproefje van het Vrederijk van Christus waarover we lezen in Openbaring 20 vers 6: **Zij zullen priesters van God en Christus worden en al die duizend jaar samen met Christus regeren.**

In de Hebreeuwse tekst van de Masoreten (en ook in een aantal Nederlandse vertalingen) begint na 1Kon.4:20 hoofdstuk 5 in tegenstelling tot de Septuaginta die 1Kon.4 laat doorlopen tot vers 34. Het gedeelte van 1Kon.4 t/m 6 heeft in verschillende vertalingen een verschillende indeling. Deze is terug te voeren naar de verschillen tussen de tekst van de Masoreten en de Griekse vertaling van het OT (de Septuaginta; LXX). In de Septuaginta zijn 1Kon.4:20 en 21 weggelaten. In 1 Koningen 4 vers 22 en 23 lezen we over grote voedsel voorraden die de hofhouding van Salomo dagelijks ontvangt. Deze inkomsten aan voedsel werden ook gebruikt als internationaal betaalmiddel, bijvoorbeeld aan Tyrus.

1 Koningen 4 vers 24 en 25:

Zijn grondgebied strekte zich uit over alle koninkrijken ten westen van de Eufraat, van Tifsach tot Gaza. En in dat hele gebied heerste vrede.

Gedurende het leven van Salomo heersten vrede en veiligheid in Israël en Juda en iedereen genoot van de opbrengsten van het land. Nog nooit is Israëls macht zo groot geweest als onder Salomo.

Alle gebieden van de Eufraat in het noorden tot de grens met Egypte in het zuiden zijn schatplichtig aan koning Salomo. Van het noordelijke Tifsach tot het zuidelijke Gaza zijn alle koninkrijken aan de westelijke zijde van de Eufraat aan hem onderworpen. In Juda en Israël is het goed toeven tussen vijgenbomen en wijngaarden. De wijnstok en de vijgenboom vormen een symbool van een rijkelijk en vredig bestaan. De afstand tussen Dan en Berseba (het door Israëlieten bevolkte gebied) is zo'n 250 km. Ter vergelijking: Tifsach uit vs.24 ligt 350 km noordelijker dan Dan. Het afgebakende gebied in vers 24 is bijna driemaal groter dan het in vers 25 genoemde gebied van Israël en Juda. De reden voor dit verschil is dat het door Israëlieten bevolkte gebied onderscheiden wordt van buurvolken die schatplichtig zijn aan Salomo. Salomo heeft dit grote gebied tussen Eufraat en Egypte schatplichtig gemaakt.

Bij al deze dingen moeten we wel bedenken dat de echte vrede op aarde alleen komt als de Grote Koning van de Vrede terugkomt: Jezus Christus.

1 Koningen 4 vers 26:

Salomo bezat 40.000 tuigpaarden en had 12.000 wagenmenners in dienst.

Hier komt Salomo duidelijk als een 'paardenhandelaar' naar voren. Het is in strijd met het verbod voor koningen om grote hoeveelheden paarden te hebben (Deutr.17). Koningen moeten niet vertrouwen op militaire macht van een leger met paarden, maar op de HERE (Ps.20 en Jes.31). Op het gebied van paarden en vrouwen gehoorzaamde Salomo de HERE niet.

In de verzen 27 en 28 lezen we dat de eerder genoemde districthoofden of belastingambtenaren Salomo en zijn gasten van al het nodige voorzien. Op dezelfde manier wordt ook stro en gerst ingezameld voor al de paarden die Salomo heeft. 1 Koningen 4 vers 29 t/m 31:

God gaf Salomo grote wijsheid en veel begrip. Bovendien was hij een man met een brede belangstelling. Als het eropaan kwam, was hij wijzer dan alle wijzen uit het oosten, inclusief die uit Egypte.

Hij was nog wijzer dan de Ezrachiet Etan en Heman en Mahols zonen Kalkol en Darda. Hij was een beroemdheid in alle omringende landen.

Salomo heeft behalve zijn wijsheid als rechter en staatsman ook enorm veel kennis, meer dan de wijsheid uit het oosten en Egypte. Salomo geniet meer internationale bekendheid dan vermaarde wijzen en schrijvers van zijn tijd.

De vier genoemde wijzen komen ook voor in het geslachtsregister van 1Kron.2, waar ze gerekend worden tot het geslacht van Zerach in de stam Juda. Etan en Heman worden schrijver van een wijsheidspsalmen genoemd en ook als 'Ezrachiet' aangeduid. Wat *'afstammeling van een inheems volk, autochtoon'* betekent. Over Kalkol en Darda is ons geen informatie bekend.

1 Koningen 4 vers 32 en 33:

Hij was de maker van 3.000 gezegden en schreef in totaal 1005 liederen.

Verder had hij veel belangstelling voor de natuur en interesseerde hij zich voor zoogdieren, vogels, reptielen, vissen en bomen, van de grote ceders, uit de Libanon tot de kleine hysop die in scheuren in de muur groeit.

Salomo's nalatenschap omvat vele wijsheidsspreuken en liederen. Vanuit de Hebreeuwse grondtekst staat in deze verzen niet dat Salomo de spreuken en liederen allemaal zelf heeft geschreven. De vertaling die wij gebruiken wekt wel die indruk. Maar, alles aan Salomo zelf toe te schrijven, zou betekenen dat hij gedurende 25 jaar, wekelijks twee spreuken en een lied schreef. Het is logischer om hem niet alleen als schrijver, maar ook als verzamelaar te zien. Hoewel vs.32 geen expliciete relatie met het Bijbelboek Spreuken legt, laat het zich wel vermoeden. Het boek Spreuken citeert Salomo en het gedeelte Spreuken 10 t/m 22: **'De spreuken van Salomo'**, bevat 475 spreuken (de getalswaarde van de naam 'Salomo'). 'Duizend en vijf liederen' wordt uitgelegd als een oosterse wijze van zeggen *'meer dan duizend'* (vgl. 'duizend en één nacht'), maar het cijfer vijf is dan ongewoon. Mogelijk moeten we het aantal letterlijk nemen maar, daarbij is het probleem dat er ons weinig liederen van Salomo bekend zijn.

Salomo weet ook veel te vertellen over de dierenwereld en allerlei soorten bomen en planten. Zijn botanische kennis reikte van de hoogste boom tot het kleinste plantje.

Zijn uitzonderlijke kennis en wijsheid trekken de aandacht van buurlanden, koningen en volken. De verhalen over hem worden doorverteld en iedereen wil hem ontmoeten. 1 Koningen 4 vers 34: **En koningen van vele landen stuurden hun ambassadeurs naar hem toe om hem om raad te vragen.**

In de volgende uitzending lezen we verder in 1 Koningen 5 en 6.